

Příloha č. 1 – Doslovný přepis vybraného hloubkového rozhovoru s AP

V: Dobrý den. Ještě než začneme samotný rozhovor, chtěla bych Vás upozornit, že celý jeho průběh bude zaznamenáván na diktafon v mém telefonu. Pokud Vám bude cokoli nejasného, klidně se ptejte. Než začneme, ještě zmíním, že rozhovor je plně anonymní a jeho obsah bude sloužit jako podklad pro mou diplomovou práci „Postavení asistenta pedagoga na základní škole“. Je Vám tedy vše jasné, souhlasíte s nahráváním rozhovoru a můžeme tedy začít?

AP1: Ano, pojďme na to.

V: Aktuálně se nacházíme ve škole v odpoledních hodinách po výuce, v kabinetě, který sdílíte s paní učitelkou, řekněte mi prosím něco o tom, jak jste se vůbec rozhodla pro tuhle profesi, jak dlouho ji děláte, jakou obecně máte praxi ve školství apod.?

AP1: Její, to už je let, co dělám tuhle profesi. Víte, sama mám postiženou holčičku s DMO (dětská mozková obrna), která aktuálně studuje už na střední škole v Jedli (pozn. Jedličkův ústav a školy), ale sehnat dobrou běžnou základní školu byl onehdá problém. Nakonec se podařilo integrovat dceru právě sem a já nastoupila jako asistentka pedagoga s ní. Dodělala jsem si kurz a vyšla s ní až do devítky.

V: Řekněte mi prosím víc o to, jak probíhala integrace dříve. V kterém přesně to bylo roce?

AP1: Byl rok 2007 a já hledala, kam bych mohla dceru integrovat, všude mě odmítali, že na to nemají kapacitu, nejsou bezbariérový apod. Už jsem byla vážně zoufalá, ale pak jsem našla v místním časopise dopis jedné maminky, která děkovala za přijetí své postižené dcerky paní ředitelce odsud, tak jsem neváhala a napsala jí a bez problémů mě přijala. Dodnes jsem jí moc vděčná za to.

V: Když byste srovnala integraci před těmi 12ti lety a teď, vnímáte velké rozdíly v přístupu pedagogů i veřejnosti?

AP1: no jak se to vezme. Tady ve škole byla paní ředitelka miliónová už dřív, ale přístup ostatních škol mě i v tom roce 2007 dost zarážel. Z přístupu matky i asistentky pedagoga dnes vidím, že pomalu ale jistě to jde k lepšímu, a to teda hlavně díky zákonům. Samozřejmě nic nejde zobecňovat. Zastávám názor, že vždy je všechno o lidech a o jejich přístupu.

V: Tak to s vámi souhlasím, ale když byste měla ze svého subjektivního pohledu popsat, jaký je aktuální postoj Vašich učitelů k inkluzi a vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, co byste řekla?

AP1: Obecně ho vnímám tady na škole jako velmi dobrý. Aktuálně působím ve třetí třídě prvního stupně a nemůžu na paní učitelky z prvního stupně říct půl slova. Na druhém stupni, co jsem byla dřív, to je trochu o něčem jiném. Je tam míň času na všechno a vše se

řeší za pochodu. Co vím, tak například aktuálně u nás na škole se na druhém stupni nevyskytuje žádný asistent pedagoga. I když by byl určitě potřeba v některých případech

V: To je zajímavé, jste celkem velká základní škola. Proč si myslíte, že na druhém stupni není žádný asistent pedagoga?

AP1: To já nevím, to se musíte zeptat jinde.

V: Dobře, mluvila jste o třídě, kde aktuálně působíte. Řekněte mi prosím o ní něco víc – Jak dlouho spolupracujete s paní učitelkou, koho tam máte na starosti?

AP1: Do třídy jsem nastoupila na začátku minulého roku. Přešla jsem z druhého stupně, takže ti malí svišti byli pro mě celkem šok. Chvíli mi trvalo, než jsem se přeorientovala na mladší školní věk. Proto jsem ze začátku za U1 byla vážně moc vděčná. Ta metodická podpora z její strany při zvykání si na tak malé děti byla vážně skvělá. Ona (U1) měla předtím prý skvělou AP, která se ale musela odstěhovat za manželem, tak jsem teď ráda, že nám to spolu tak vychází a je spokojená i se mnou.

V: A co inkludovaný žáček? Povíte mi něco o něm? Jak probíhá Vaše práce s ním, jaká je domluva s paní učitelkou? Jak probíhá Vaše spolupráce ohledně práce s ním?

AP1: mám na starosti opět integrovanou holčičku s dětskou mozkovou obrnou. Je to moc šikovná žákyně, jen je velmi často dost unavená. Během hodin jí pomáhám především se sebeobslužnými činnostmi, kopíruju studijní materiály, pomáhám se psaním, čtením, snažím se aktivovat její pozornost, když vidím, že už ji ztrácí apod. Je toho vážně celkem dost. Paní učitelka hodně věcí nechává na mě, protože ví, že sama mám dcerku se stejnou diagnózou a mám tedy daleko víc zkušeností než ona. Jsem ráda, že mě takhle respektuje.

V: A jak je to s prací s ostatními žáky ve třídě?

AP1: No...jak už jsem řekla, jelikož mám holčičku s dětskou mozkovou obrnou, s omezenou hybností a poměrně rychlou unavitelností, věnují ji 99% svého času ve třídě. Musím jí pomáhat s oblékáním, na wc, doprovázím ji i do školní jídelny.

V: Dá se tedy říci, že velmi často fungujete i jako její osobní asistent, spíš nežli asistent pedagoga?

AP1: ono když má člověk na starosti dítě s omezenou možností pohybu, podle mě to ani jinak řešit nejde. Pokud tedy nemá svého osobního asistenta. Ale mně to nevadí. Jsem zvyklá z domova. Jediný co vnímám, že ne vždy si paní učitelka a obecně učitelé uvědomují, kolik práce s integrovaným dítětem s DMO je. To není, jako s dětmi s dyslexií třeba. Tady se člověk fakt musí celkem otáčet, aby vše fungovalo.

V: A zkoušela jste to paní učitelce třídní říci, kolik práce máte s inkludovanou žákyní?

AP1: To víte, že zkoušela. Ona to uznává, ale občas se mi zdá, že si to stejně ne vždy dokáže plně uvědomit. Ale jak říkám, mně hodně dal i ten fakt, že sama holku s DMO mám doma.

V: Chápu, co byste tedy ve shrnutí identifikovala jako Vaši hlavní náplň práce? Jako hlavní náplň práce asistenta pedagoga?

API: V prvé řadě mojí náplň práce určují potřeby žákyně, kterou mám na starosti. Starám se především o ní. Když je nemocná, mám více času se věnovat i jiným žákům a více pomáhám paní učitelce s běžným chodem třídy. Dle mého názoru ona (pozn:inkludovaná žákyně) není jediná, kdo by potřeboval věnovat více pozornosti, ale je aktuálně jediná, které byl přiznaný AP. A tak, když mi zbývá kousek času, se snažím věnovat i ostatním pomalejším žákům, ale jak říkám, moc času mi nezbývá. Ještě jsem zapoměla vlastně říct, že s mojí žákyní jsem i ve školní družině.

V: Aha, jaký vlastně máte úvazek?

API: Jsem tady na 30hod týdně. Ale občas tu bývám i déle. Jak kdy - jak mám co na práci.

V: Pojdme se teď prosím přesunout k tématu Vaší spolupráce s třídní učitelkou, jak byste ji ve stručnosti charakterizovala? Jak probíhá? Scházíte se i mimo výuku? Jak často plánujete průběh hodiny apod.?

API: Jak už jsem říkala, nemůžu si na paní učitelku vůbec stěžovat. V začátcích mi dost pomohla a obecně vím, že kdykoli si s něčím nevím rady, můžu se v klidu obrátit na ní a vím, že mi pomůže. Každé ráno před začátkem vyučování si v krátkosti sedneme a probereme, co nás ten den čeká, co čeká mojí žákyni, a jak cca bude probíhat dnešní vyučovací den. Častokrát se samozřejmě domluvené lány musí modifikovat podle aktuálního stavu žákyně. To se domlouváme během přestávek, nebo prostě jak je potřeba.

V: Cítíte ve Vašem vztahu, že to paní učitelka má hlavní slovo a řídí Vás? Cítíte se jako její podřízená? Myslíte si, že máte jasně vymezené Vaše profesní role?

API: To určitě ne, u nás vše probíhá na bázi domluvy. Nikdy se mi nestalo, že by mi cokoli direktivně nakázala. Beru nás jako dvě rovnocenné kolegyně - i když samozřejmě vím, že ona je ta hlavní a na jejích bedrech je odpovědnost za vzdělání dětí. Hned zpočátku jsme si obě jasně vymezily své postavení v rámci třídy a myslím si, že oběma je jasné, co ten druhý má na starosti. Prozatím nedošlo na nějaké neshody v tomto ohledu.

V: Panuje ve Vašem vztahu důvěra? Máte pocit, že Vás a Vaše názory paní učitelka respektuje? Vážíte si jejího názoru?

API: Určitě ano. Z mojí strany není a nebyl nikdy žádný problém. Já ji respektuji a uznávám jako profesionála. Jestli ona mě, to se musíte zeptat jí, ale mám pocit, že snad důvěra je vzájemná.

V: V obecné rovině, co si myslíte, že nejvíce ovlivňuje vzájemnou spolupráci učitele a asistenta pedagoga?

API: Já si myslím, že všechno je o člověku, takže i spolupráce dvou osob vždycky záleží z velké části na osobnosti jedince. Moje zkušenosti jsou takové, že abych si s člověkem

rozuměla po profesní stránce a dobře se mi s ním spolupracovalo, musím si s ním alespoň trochu rozumět i po lidský stránce. Další věc, co ve vztahu U-AP považuji za důležité, je postoj učitele i asistenta pedagoga k inkluzi a k integrovaným žákům. Setkala jsem se za svou praxi i s učiteli, kteří prostě odmítali integraci a nechtěli mít ve třídě dalšího dospělýho. Věřte mi, že s těmi se nepracovalo vůbec dobře a člověk se cítil v práci dost nechtěně a zbytečně.

V: Tak to by bylo asi všechno. Mockrát Vám děkuji za rozhovor. Kdyby Vás ještě cokoli napadlo, chtěla jste doplnit apod., určitě se nebojte a ozvěte se. Pokud byste měla zájem, mohu Vám výsledky výzkumu po vyhodnocení zaslat e-mailem.

AP1: Také moc díky za příjemný čas a na výsledky se ráda podívám. Díky

Příloha č. 2 – Informovaný souhlas s účastí na výzkumu

Téma diplomové práce: Postavení asistenta pedagoga na základní škole

Autor práce: Bc. Veronika Houdková

Já:

souhlasím s účastí na výzkumu v rámci diplomové práce “Postavení asistenta pedagoga na běžné základní škole”

Udělením svého souhlasu беру na vědomí, že:

1. jsem byl/a dostatečně informován/a o účelu výzkumu v rámci diplomové práce. Bylo mi umožněno pokládat otázky související s výzkumem,
2. vím, že mohu kdykoliv odstoupit z účasti na výzkumu, aniž bych tak ohrozil/a vztah mezi mnou a autorem vykonaného rozhovoru,
3. souhlasím s tím, že údaje získané při výzkumu mohou být publikovány, aniž by mě či mé pracoviště bylo možné identifikovat.

Podpis:

Datum:

.

Příloha č. 3 – Prohlášení o mlčenlivosti

Tímto prohlášením se zavazuji k zachování mlčenlivosti o všech skutečnostech, které se dozvím v rámci rozhovoru s respondentem v praktické části své diplomové práce, kterou píši pod katedrou Speciální pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

Tuto mlčenlivost se zavazuji zachovávat jednou provždy, tj. i po ukončení rozhovoru a studia.

Tento závazek mlčenlivosti se nevztahuje na případy, kdy povinnost oznamovat určité skutečnosti stanoví zákon.

Studovaný obor: Speciální pedagogika-Výchova ke zdraví, navazující magisterský stupeň, kombinovaná forma studia

Jméno a příjmení: Bc. Veronika Houdková

V Praze dne

Podpis studenta

Příloha č. 4 – Dotazník spolupráce učitele a asistenta pedagoga

Výsledky dotazníkového šetření budou sloužit jako podklad ke smíšenému výzkumu diplomové práce “Postavení asistenta pedagoga na základní škole”. Za vyplnění všem děkuji, Bc. Veronika Houdková.

***Povinné pole**

1) Působíte na: *

1.stupeň Zš

2.stupeň Zš

Jiné:

2) Váš věk: *

18-30let

31-45let

46-65let

Nad 65let

3) Dosažené vzdělání: *

Středoškolské s ped.kurzem

Středoškolské pedagogické

Vyšší odborné pedagoické

Vysokoškolské pedagogické

Jiné:

4) Pracuji jako: *

Učitel

Asistent pedagoga

5) Kolik let působíte na dané pozici? *

0-3 roky

3-5 let

Nad 5 let

6) Které faktory nejvíce ovlivňují Vaši spolupráci? *

Osobní sympatie

Věk

Dosažené vzdělání

Profesní zkušenosti

Žáci

Jiné:

7) Jaké jsou- dle Vás - největší přínosy asistenta pedagoga během výuky? *

Klidnější průběh hodiny

Pomoc s žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními

Pomoc se všemi žáky

Žádný velký přínos nespatřuji

Jiné:

8) Jaké jsou -dle Vašeho názoru - největší mezery při práci asistenta pedagoga během výuky?

Nedostatečně/nejasně vymezená role AP

Práce pouze s žákem s PO-jeho separace od ostatních spolužáků

Nedostatečné vzdělání, profesní příprava

Nedostatek času na přípravu na hod. a konzulace

Nevidím žádné výrazné nedostatky

Jiné

9) Panuje mezi vámi důvěra a vzájemný respekt?

Ano

Ne

Nemohu říci

Jiné:

10) Jak často se společně sekváte mimo výuku, domlouváte se na přípravě hodiny, řešíte integrovaného žáka apod.? *

Každý den během přestávek či po výuce

Cca jednou týdně

Nescházíme se, vše se řeší operativně

Jiné:

11) Je ještě něco, co byste chtěl/a k tomuto tématu důležitého dodat?